

* Ver versiones en [catalán \(original\)](#) y en [castellano](#) (traducción de la PECCEM)

Ajuntament de Montcada i Reixac

Extracte de la sessió ordinària del ple de l'Ajuntament de Montcada i Reixac celebrada el dia 31 de març de 2016. Acta completa en:

http://www.montcada.cat/montcadaPortal/RecursosWeb/DOCUMENTOS/1/0_13035_1.pdf

MOCIÓ DEMANANT AL DEPARTAMENT DE SALUT QUE ENCETI EL "PROJECTE SANITARI: PATOLOGIA AMBIENTAL PER A PROFESSIONALS DE LA SALUT PÚBLICA"

“El desenvolupament industrial ha generat més de 4 milions de substàncies químiques, de les quals un gran percentatge són tòxiques (compostos orgànics persistents), i uns elevats nivells d'exposició als camps electromagnètics artificials d'extremadament baixa freqüència (EBF) produïts per les xarxes elèctriques d'alta i baixa tensió i els transformadors elèctrics. A més, en els darrers 15 anys, la implantació de les xarxes de telefonia mòbil i les noves tecnologies sense fil han provocat un augment exponencial de camps electromagnètics artificials d'alta freqüència.

Degut a aquestes condicions i davant l'extrema contaminació ambiental, la població està patint els efectes d'un "còctel electroquímic", fet que va portar a científics i metges de tot el món a realitzar una crida demanant l'aplicació del principi de precaució per a químics a l'any 2007 i per a camps electromagnètics a l'any 2009 (l'anomenada "Crida de París").

Ates que milers d'estudis reflecteixen la repercussió sanitària i relacionen aquesta contaminació ambiental amb un ampli ventall de malalties com ara són les malalties anomenades emergents o Síndrome de Sensibilització Central, malalties neurodegeneratives, autoimmunes, endocrines, cardiovasculars, metabòliques, càncer, asma, TDAH, autisme, esterilitat ...

El principi de precaució està recollit en la Resolució 18/15 de l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa, i estableix que si una activitat amenaça amb danys per a la salut humana o el medi ambient, s'han de prendre mesures precautòries, tot i que no hagi estat científicament determinada la possible relació de causa i efecte o encara que no s'entengui totalment el mecanisme del seu funcionament. En aquest context, la carrega de la prova de la innocuïtat de la tecnologia utilitzada correspon a qui proposa l'activitat, és a dir, a la indústria. En relació al Principi de Precaució, en el mateix àmbit de la salut pública, hi ha el Principi ALARA (As Low As Reasonably Achievable), que aconsella una exposició a les radiacions tan baixa com sigui raonablement possible. Aquests dos principis són fonamentals per protegir a la societat contra greus problemes de salut pública, com els ocasionats pel tabac, la gasolina amb plom, el DDT o l'amiant.

Atès que aquest fet va portar a la pròpia IARC-OMS a classificar a l'any 2011 els camps electromagnètics d'alta freqüència com a possiblement carcinògens, i que en 2013 aquesta

classificació fou ratificada incloent la pol·lució atmosfèrica en la llista d'agents amb efectes cancerígens demostrats, fet que va portar al Director de l'IARC, Christopher Wild, a declarar: "El 95% dels casos de càncer, el 70% dels accidents cardiovasculars, el 80% de les malalties coronaries, el 90% de les malalties neurodegeneratives i el 80% de la Diabetis Mielitis tipus 2 són provocades per agents tòxics contaminants. Dos de cada tres casos es podrien evitar".

Atès que a l'any 2013, la IARC definí aquests factors etiològics com "exposomes interns i externs", i que la UE posa en marxa dos projectes per el seu estudi, afirmant que s'ha posat massa èmfasi en els factors genètics que, en comparació amb els factors ambientals, contribueixen poc a la malaltia.

Ates que els mapes epidemiològics de distribució del càncer confirmen que els casos semblen seguir el "patró de la industrialització", que els gens no expliquen aquests patrons de distribució, i que la OMS prevéu que a l'any 2020 hi haurà un augment general de càncer del 50%.

Ates que en els darrers anys ha hagut un exponencial augment de les anomenades malalties emergents o Síndrome de Sensibilització Central (SFC, FM, SQM i EHS), que actualment afecten a més del 5% de la població.

Ates que s'està produint una "pandèmia silenciosa" com demostren, entre altres, "l'Estudi Dinamic" de la Unió Europea i que el dany per a la salut es produeix a límits d'exposició molt per sota dels establerts per la majoria de les directrius nacionals i internacionals.

Atès el dany va més enllà de la espècie humana, cada cop hi ha més evidències d'efectes nocius tant per les plantes com pels animals, que els canvis en la legislació, tant per a químics com per camps electromagnètics, és molt lenta, i que els nens i nenes, les embarassades i les persones que pateixen altres malalties són els grups de població més afectats, l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa (20/01/2009) decidí reconèixer la Medicina Ambiental com a disciplina mèdica transversal i desenvolupar programes de formació per a estudiants i metges a nivell europeu.

Sorgeix la necessitat d'una actuació clínica que generi una prevenció primària i secundària de salut davant dels factors etiològics menys coneguts, que ha de realitzar-se a través del sistema sanitari públic mitjançant un projecte sanitari i comunitari de medicina ambiental.

És necessari que els metges dels Centres d'Atenció Primària coneguin els factors ambientals dins l'etiologia d'aquestes malalties i proporcionar-los uns coneixements que podran aplicar en la seva clínica diària per a què puguin oferir als pacients la informació necessària per no agreujar les seves malalties, per millorar els seus processos i per dur a terme una actuació preventiva evitant l'aparició de noves patologies. Alguns d'aquests coneixements provenen de la Medicina Ambiental (3) i ja fa temps que s'estan aplicant amb molt bon resultat a altres països.

És necessari formar als professionals mèdics de la Salut Pública per oferir-los aquestes senzilles eines, la qual cosa no implica un cost pel sistema sanitari sinó tot el contrari, un estalvi davant l'augment de les despeses produïdes pel sobre cost que suposa aplicar uns tractaments ineficaços i que té com a conseqüència l'agreujament d'aquestes malalties.

La formació dels metges de família donarà als pacients els recursos per que puguin millorar fent-se responsables de la seva pròpia salut.

La formació dels metges i personal sanitari dels Centres d'Assistència Primària forma part d'una necessària política preventiva que aturarà l'esmentat creixement exponencial de les malalties ambientals i que contribuirà de manera decisiva a combatre aquest greu problema de Salut Pública i el corresponent cost sanitari.

Un cop formats, els professionals de la salut podran realitzar l'educació comunitària a través de les activitats d'infermeria, conscienciant d'aquesta manera a la població (tant sana com afectada), sobre la necessitat d'adquirir nous estils de vida per tal de disminuir l'impacte ambiental sobre la salut. Aquesta educació d'evitació conscient, dirigida especialment als grups de població de més risc i centrada en col·legis, en grups d'embarassades, grups d'afectats i altres grups socials, generarà en la societat el concepte d'autorresponsabilitat en la salut.

Per las raons exposades, es proposa al ple l'adopció dels següents ACORDS:

- Manifestar la clara voluntat d'aquest consistori en ple, de donar suport al "Projecte Sanitari: Patologia Ambiental per a Professionals de la Salut Pública" i instar al Departament de Salut de la Generalitat a que enceti aquest projecte.
- Introduir aquest debat sobre la necessitat de formar en Medicina Ambiental als professionals de la salut pública dels CAPS de Montcada i Reixac i en prevenció ambiental per a la comunitat, a la Taula de Salut del Consell Municipal de Salut (on participaran la FAMIP, la FAVMIR, l'ICS i el CAT SALUT).
- Iniciar uns tallers als centres escolars municipals sobre prevenció en Salut Ambiental per a una escala saludable (per fer-se una idea: [http:// www.saludambientalenlaescuela.org/](http://www.saludambientalenlaescuela.org/)).
- Fer extensiva aquesta moció a la resta d'ajuntaments de Catalunya a través d'una proposta a la Federació de Municipis e Catalunya i a l'Associació Catalana de Municipis.
- Donar trasllat dels presents acords al Govern de la Generalitat de Catalunya, als diferents grups polítics del Parlament de Catalunya, al l'Honorable Sr. Conseller del Departament de Salut de la Generalitat, a l'Institut Català de la Salut, al CATSALUT, a la FAVMIR i les AMPA's de les escoles bressol, dels col·legis i instituts de Montcada i Reixac, a l'Associació APQUIRA, al CAPS, a ACAF, a la Plataforma de Familiars, el Col·lectiu Ronda i l'Associació ENSALUT-PECCEM".

Ajuntament de Montcada i Reixac

Extracto de la sesión ordinaria del Pleno del Ayuntamiento de Montcada i Reixac del 31 de marzo de 2016. Acta completa en <http://www.vilassardemar.cat/recursos-compartits/arxiu/Acta%20ple%2018-02-2016.pdf>

MOCIÓN PIDIENDO AL DEPARTAMENTO DE SALUD [DE LA GENERALITAT] QUE COMIENCE EL "PROYECTO SANITARIO: PATOLOGÍA AMBIENTAL PARA PROFESIONALES DE LA SALUD PÚBLICA"

"El desarrollo industrial ha generado más de 4 millones de sustancias químicas, de las cuales un gran porcentaje son tóxicas (compuestos orgánicos persistentes), y unos elevados niveles de exposición a los campos electromagnéticos artificiales de extremadamente baja frecuencia (EBF) producidos por las redes eléctricas de alta y baja tensión y los transformadores eléctricos. Además, en los últimos 15 años, la implantación de las redes de telefonía móvil y las nuevas tecnologías inalámbrica han provocado un aumento exponencial decís campos electromagnéticos artificiales de alta frecuencia.

Debido a estas condiciones y ante la extrema contaminación ambiental, la población está sufriendo los efectos de un "cóctel electroquímico", hecho que llevó a científicos y médicos de todo el mundo a realizar un llamamiento pidiendo la aplicación del principio de precaución para químicos en 2007 y para campos electromagnéticos en 2009 (el "Llamamiento de París").

Ates que miles de estudios reflejan la repercusión sanitaria y relacionan esta contaminación ambiental con un amplio abanico de enfermedades como por ejemplo son las enfermedades llamadas emergentes o Síndrome de Sensibilización Central, enfermedades neurodegenerativas, autoinmunes, endocrinas, cardiovasculares, metabólicas, cáncer, asma, TDAH, autismo, esterilidad ...

El principio de precaución está recogido en la Resolución 18/15 de la Asamblea Parlamentaria del Consejo de Europa, y establece que si una actividad amenaza con daños para la salud humana o el medio ambiente, se tienen que tomar medidas precautorias, a pesar de que no haya sido científicamente determinada la posible relación de causa y efecto o aunque no se entienda totalmente el mecanismo de su funcionamiento. En este contexto, la carga de la prueba de la inocuidad de la tecnología utilizada corresponde a quien propone la actividad, se a decir, a la industria. En relación a Principio de Precaución, en el mismo ámbito de la salud pública, hay el Principio ALARA (As Low As Reasonably Achievable), que aconseja una exposición a las radiaciones tan baja como sea razonablemente posible. Estos dos principios son fundamentales para proteger a la sociedad contra graves problemas de salud pública, como los ocasionados por el tabaco, la gasolina con plomo, el DDT o el amianto.

Dado que este hecho trajo a la propia IARC-OMS a clasificar al año 2011 los campos electromagnéticos de alta frecuencia como posiblemente carcinógenos, y que en 2013 esta clasificación fue ratificada incluyendo la contaminación atmosférica en la lista de agentes con efectos cancerígenos demostrados, lo que lleva al Director del IARC, Christopher Wild, a declarar: "El 95% de los casos de cáncer, el 70% de los accidentes cardiovasculares, el 80% de las enfermedades coronarias, el 90% de las enfermedades neurodegenerativas y el 80% de la

Diabetes Mielitis tipo 2 son provocadas por agentes tóxicos contaminantes. Dos de cada tres casos se podrían evitar".

Dado que en 2013, la IARC definió estos factores etiológicos como "exposomes internos y externos", y que la UE puso en marcha dos proyectos para su estudio, afirmando que se ha puesto demasiado énfasis en los factores genéticos que, en comparación con los factores ambientales, contribuyen poco a la enfermedad.

Considerando que los mapas epidemiológicos de distribución del cáncer confirman que los casos parecen seguir el "patrón de la industrialización", que los genes no explican estos patrones de distribución, y que la OMS previó que en 2020 habrá un aumento general de cáncer del 50%.

Considerando que en los últimos años ha habido un exponencial aumento de las llamadas enfermedades emergentes o Síndrome de Sensibilización Central (SFC, FM, SQM y EHS), que actualmente afectan además del 5% de la población.

Considerando que se está produciendo una "pandemia silenciosa" como demuestran, entre otras, el "[Estudio Denamic](#)" de la Unión Europea y que el daño para la salud se produce a límites de exposición muy por debajo de los establecidos por la mayoría de las directrices nacionales e internacionales.

Atendido que el daño va más allá de la especie humana, cada vez hay más evidencias de efectos nocivos tanto por las plantas como por los animales, que los cambios en la legislación, tanto para químicos como por campos electromagnéticos, es muy lenta, y que los niños y niñas, las embarazadas y las personas que sufren otras enfermedades son los grupos de población más afectados, la Asamblea Parlamentaria del Consejo de Europa (20/01/2009) decidió reconocer la Medicina Ambiental como disciplina medica transversal y desarrollar programas de formación para estudiantes y médicos a nivel europeo.

Surge la necesidad de una actuación clínica que genere una prevención primaria y secundaria de salud ante los factores etiológicos menos conocidos, que tiene que realizarse a través del sistema sanitario público mediante un proyecto sanitario y comunitario de medicina ambiental.

Es necesario que los médicos de los Centros de Atención Primaria conozcan los factores ambientales dentro de la etiología de estas enfermedades y proporcionarlos unos conocimientos que podrán aplicar en su clínica diaria para qué puedan ofrecer a los pacientes la información necesaria para no agravar sus enfermedades, para mejorar sus procesos y para llevar a cabo una actuación preventiva evitando la aparición de nuevas patologías. Algunos de estos conocimientos provienen de la Medicina Ambiental (3) y ya hace tiempo que se están aplicando con muy buen resultado a otros países.

Es necesario formar a los profesionales médicos de la Salud Pública para ofrecerles estas sencillas herramientas, lo cual no implica un coste para el sistema sanitario sino todo lo contrario, un ahorro ante el aumento de los gastos producidos por el sobre coste que supone aplicar unos tratamientos ineficaces y que tiene como consecuencia la agravación de estas enfermedades.

La formación de los médicos de familia dará a los pacientes los recursos por que puedan mejorar haciéndose responsables de su propia salud.

La formación de los médicos y personal sanitario de los Centros de Asistencia Primaria forma parte de una necesaria política preventiva que parará el mencionado crecimiento exponencial de las enfermedades ambientales y que contribuirá de manera decisiva a combatir este grave problema de Salud Pública y el correspondiente coste sanitario.

Una vez formados, los profesionales de la salud podrán realizar la educación comunitaria a través de las actividades de enfermería, concienciando de este modo a la población (tanto sana como afectada), sobre la necesidad de adquirir nuevos estilos de vida para disminuir el impacto ambiental sobre la salud. Esta educación de evitación consciente, dirigida especialmente a los grupos de población de más riesgo y centrada en colegios, en grupos de embarazadas, grupos de afectados y otros grupos sociales, generará en la sociedad el concepto de autorresponsabilidad en la salud.

Por las razones expuestas, se propone al pleno la adopción de los siguientes ACUERDOS:

- Manifestar la clara voluntad de este consistorio en pleno, de apoyar al "Proyecto Sanitario: Patología Ambiental para Profesionales de la Salud Pública" e instar al Departamento de Salud de la Generalitat a que comience este proyecto.
- Introducir este debate sobre la necesidad de formar en Medicina Ambiental a los profesionales de la salud pública de los CAPs de Montcada i Reixac y en prevención ambiental para la comunidad, a la Mesa de Salud del Consejo Municipal de Salud (donde participarán la FAMIP, la FAVMIR, la EQUIS y el CATSALUD [Servicio Catalán de Salud]).
- Iniciar unos talleres en los centros escolares municipales sobre prevención en Salud Ambiental para una escuela saludable (para hacerse una idea: <http://www.saludambientalenlaescuela.org/>).
- Hacer extensiva esta moción al resto de ayuntamientos de Cataluña a través de una propuesta a la Federació de Municipis de Catalunya y a la Associació Catalana de Municipis.
- Trasladar los presentes acuerdos al Gobierno de la Generalitat de Cataluña, a los diferentes grupos políticos del Parlamento de Cataluña, al Honorable Sr. Conseller del Departament de Salut de la Generalitat, al Institut Català de la Salut, al CATSALUT, a la FAVMIR y a las AMPAs de las escuelas infantiles, colegios e institutos de Montcada i Reixac, a la Asociación APQUIRA, a los CAPs, al ACAF, a la Plataforma de Familiares, al Colectivo Ronda y a la Asociación ENSALUT-PECCEM".